

---

## KULTURA BEZ BARIER

### Pomnik pierwszych władców Polski – Mieczysława I i Bolesława chrobrego

Model pomnika pierwszych władców Polski w czasach zaborów przybliżał historię i budował tożsamość narodową.

Pomnik Mieczysława I (Mieszka I) i Bolesława Chrobrego był wzorowany na dziele zamówionym do kaplicy grobowej pierwszych Piastów w katedrze poznańskiej. Model stworzył niemiecki rzeźbiarz Christian Daniel Rauch (1777–1857).

Kaplica Królów Polskich powstała w latach 1835–1839.

Jej inna nazwa to Złota Kaplica, ze względu na dekoracje pełne przepychu i bogactwa.

W 1815 r. przyszedł arcybiskup poznański Teofil Wolicki postanowił upamiętnić miejsce pochówku pierwszych Piastów.

Po śmierci abpa Wolickiego hrabia Edward Raczyński kontynuował te działania.

Aby pokrzepić serca w czasach utraty niepodległości wspomógł społeczną zbiórkę, której celem było ufundowanie do kaplicy pomnika pierwszych władców państwa polskiego.

W korespondencji z profesorem Rauchem hrabia Raczyński omówił detale dzieła. Srała się nadać mu jak najwięcej akcentów narodowych.

Patriotyczną wymowę przedstawienia podkreślał m.in. fakt, iż w rysach Bolesława Chrobrego ukryto podobiznę księcia Józefa Poniatowskiego – wstawionego wielkimi czynami na rzecz odzyskania niepodległości.

W korespondencji starannie omówiono krój szat i nadano im charakter narodowy.

Ów pomnik stał się wzorem dla pomniejszonej wersji zachowanej w kolekcji wilanowskiej.

---

## KULTURA BEZ BARIER

W 1844 r. August i Aleksandra Potoccy zamówili miniaturę monumentu podczas wizyty u berlińskiego artysty.

Model wykonał zapewne Johann Bernhard Afinger na podstawie szkiców Christiana Daniela Raucha. Egzemplarz wilanowski powstał w odlewni Christopha Fischera pod nadzorem Raucha. Zachowana korespondencja podaje, że ostateczną cenę ustalono na 250 talarów. Zapłacił je bankier Magnus na początku 1844 r.

Zamówienie dotarło do pałacu w lutym 1845 r.

Archiwalne zdjęcia wykonane po połowie XIX w. pokazują rzeźbę eksponowaną w pałacu wilanowskim, w bibliotece mieszczącej się na piętrze południowego skrzydła. Grupa ustawiona na kamiennym postumencie, również zachowanym do dziś, stała na kominku opatrzonym herbem

Potockich. Prawdopodobnie na indywidualne życzenie zleceniodawców autorzy wprowadzili zmiany różniące miniaturową kopię od oryginału w Złotej Kaplicy. Podobnie było w przypadku drugiej redukcji, będącej własnością Edwarda Raczyńskiego, zachowanej do dzisiaj w zbiorach Muzeum Narodowego w Poznaniu. Posąжки różnią się od pomnika w kaplicy układem ciał, gestów i strojem.